

VERSLAG AVOND VOOR DE SPIRITUALITEIT

In het parochiehuis van de Antonius van Paduakerk in Nijmegen is op 20 november 2014 een themavond gehouden over spiritualiteit. De regiogroep Arnhem – Nijmegen van het St- Jacobsgenootschap heeft de avond georganiseerd met het Vincent de Paul Center in Nijmegen. De sprekers waren Bert Poelert en em. prof. Tjeu van Knippenberg. Hij verbreedde Bert 's persoonlijke verhaal tot algemeen menselijke ervaringen.

John Segers verwelkomde ongeveer 75 bezoekers en introduceerde de sprekers. Na de pauze kregen de bezoekers de gelegenheid om hun eigen spirituele ervaringen tijdens de camino met elkaar te delen. Deze uitwisseling werd begeleid door Irene Poelert, tot voor kort consultant leiderschap, mens en organisatieontwikkeling.

Bert Poelert ontmoette iemand met een Jacobsschelp bij de vierdaagse van Nijmegen. Hij vertelde over de pelgrimstocht naar Santiago. Hij had er genoten en was als een beter mens teruggekomen. Dat typeert ook Bert 's relaas: ***Kijken onder de motorkap van je ziel.***

Bert was een ervaren politieman met aversie tegen emotionele uitingen. Hij was actief, energiek en onafhankelijk. Hij liep niet over van interesse in het gevoelsleven van anderen. Zijn zelfonderzoek begon bij zijn familie. Hij vergeleek zich zelf met zijn ouders. Een zwijgzame religieuze vader, maar Berts karakter - nuchter energiek ambitieus eerlijk - lijkt op dat van zijn moeder. De wandeltocht gaf tijd voor reflectie over zijn gedrag en toekomst. Wat moet er veranderen om een wijze aardige ouder te worden. Ooit eindigt je werk. Fysiek takel je af, maar de lijn van je geestelijke ontwikkeling kan blijven groeien, als je je best doet. Dan wordt je gelukkig, geen boze mopperende oude man.

Bert was verrast door de groet "*Buen Camino*", hij genoot ervan bij de pelgrims te horen in wel honderd koffiebars. Bij de gedenktekens van onderweg gestorven pelgrims stond hij stil, dacht na over zijn eigen dood, vond berusting. Bij Logroño flitste een zin in hem op. "*De verontwaardiging over hoe het is, houdt nu op*". De zin kwam terug en dempte ergernissen. Bert raakte ontroerd bij het zien van een processie met een groot beeld van St. Jacob als pelgrim met dansende jongeren met trommels. Bert nadert het Cruz de Ferro. Veel pelgrims dragen onderweg een steen mee en leggen die bij dat bekende ijzeren kruis. Bert realiseerde zich dat hij al dertig jaar een steen in zijn borst droeg van zijn echtscheiding. Die heeft nog scherpe kanten. In de steppe na Leon wordt de steen opeens weggenomen, is wonderlijk verdampt en blijft ook de dagen erna weg. Bij het Cruz de Ferro hoeft het niet mee voor hem: Zijn steen is al weg. In de week erna loopt Bert op met een maatschappelijk werkster. Hij is open en ontvankelijk voor haar goede luisteren, dankbaar voor de ontmoeting op het goede moment. De aankomst in de kathedraal in Santiago was niet emotioneel. Hij haalt zijn getuigschrift op van de pelgrimstocht, die gaat mee in zijn kist. Na de camino is de verdampte steen van de echtscheiding weggebleven, zijn ego is beteugeld en hij heeft zicht op zijn scherpe kanten. Door de spirituele ervaring rust zijn geestelijke ontwikkeling nu op twee pilaren: Acceptatie "*Het is zoals het is*" en tevredenheid.

Tjeu van Knippenberg: "Pelgrimeren en spiritualiteit - ***Tussen naam en identiteit***"

Een pelgrim draagt zijn geschiedenis mee. Bert beschrijft die in een autobiografie, die zijn Camino doordrenkt. Zijn naam is levenskapitaal, daaruit ontwikkelt hij dimensies van zijn identiteit en ook zijn spirituele identiteit. Zit er groei in de ziel – het diepste eigene – je allerijiste jij?

Wat is spiritualiteit?

Het is niet een korte gemoedstoestand, maar menselijke levenservaring. Spiritualiteit is een relationeel proces tussen de mens en de "*kern van diens bestaan*" ook genoemd God, Allah,

Nirwana, ziel, Kwintessens. De kern van de werkelijkheid gaat ons te boven, transcendeert, wij hebben er geen grip op. Spiritualiteit is een proces in beweging. Mensen ervaren de wisseling in ontkenning, aarzeling of toewijding aan de kern van het bestaan.

Dit is de verhouding van - wat jou ten diepste eigen is - en wat jou te boven gaat. Die onzichtbare partner wordt Kwintessens genoemd: *Quinta* – vijfde – en *essentia* het wezen, het element dat in de traditionele andere vier - vuur lucht water aarde – latent aanwezig is.

Bert 's weg naar spiritualiteit - in tijd en ruimte

Tijd en ruimte spelen een rol in ieders leven. Een pelgrim zet onderweg de eigen ervaring onder een vergrootglas. Dat leidt tot vragen omtrent de kwintessens. Berts blik wordt op scherp gezet. De kwintessens van zijn tijd breekt bij hem door in drie lijnen:

Generatielijn: Zijn eigen levenstijd en mensen voor en achter hem wandelen mee. Hij maakt contact met grootouders ouders kinderen De band wordt versterkt.

Persoonlijke ontwikkeling: hij richt zich nu op de lijn, van de geestelijke rijkdom.

Existentiële lijn: hij is geconfronteerd met de dood van andere pelgrims, dit brengt verwarring daarna rust.

Ruimtelijk. Berts belangrijkste ervaringen en inzichten doet hij lopend op na Leon op de steppe. Zijn **sociale ruimte** groeit. Hij is ontroerd bij de processie van Jacobus. Er komt in hem ruimte voor meer participatie (erbij horen) en minder individuatie (de neiging om afgezonderd te blijven). Zijn **binnenruimte** was bevolkt met scherpe stemmen, die voorrang eisen. De steen van de echtscheiding drukte. Voorbij Leon ervoer hij vol emotie, hoe de steen werd opgetild, net als in het Bijbels opstandingverhaal.

De opbrengst van Berts Camino. De mooiste opbrengst is tevredenheid en berusting, acceptatie. Er is een betere balans tussen *onafhankelijkheid en ontvankelijkheid*, tussen *actief en passief*. Hij heeft de kracht van ontvankelijkheid leren kennen – luisteren, ondergaan, ontvangen. De andere kracht is *actief* zijn – antwoorden, in beweging zetten, geven. *De spirituele uitdaging* is om *balans* te vinden tussen presteren en ontspannen. Dit is net als ademen, een beweging naar binnen (ontvangen) en naar buiten (geven). Voor Bert telt toenemende acceptatie. Als centrale ervaring kwam de zin: *Verontwaardiging houdt nu op. Het is zoals het is.* Bert kijkt naar wat zich onder zijn ogen afspeelt. Het geheim wordt openbaar. De motorkap gaat open, zijn ziel zucht van verlichting.

Spirituele ervaring van anderen

Tijdens de pauze werden drie gedichten geprojecteerd van pelgrims en foto's van de Camino na Castrojeriz. Na de pauze werd gevraagd om onder leiding van Irene Poelert spirituele ervaringen te delen. Zij stelde daarbij vragen, die uitnodigden om de belevenis nog concreter te maken. Vaak verlangen de pelgrims om de camino weer te gaan lopen, soms jaar na jaar. Verwarmend zijn de ontmoetingen en de onverwachte hulp bij problemen.

Afsluiting en dank

John Segers dankte de sprekers van de avond.

Landelijk bestuurslid van Genootschap Henk van Dam bedankte vervolgens twee leden van de regiogroep, Joop Kamphuis en Marc Koch, voor hun jarenlange bestuurswerk en voor hun inzet dit jaar om de nieuwe leden in te werken. Henk had voor beiden een gegraveerd glas en een draaginsigne: een kleine Jacobsschelp met een pelgrim erop.

Wil Bertels, Arnhem